

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFŐN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

Császka György

Tegnap már külön kiadásban jeleztük azt a megrendítő hirt, hogy Kalocsa angyali szivü főpásztora dr. Császka György budapesti palotájában aug. 11-én délután félhatkor áldott lelkét visszadta Teremtőjének.

Mély gyász érte Bácsvármegye e nagynevü s áldott lelkü érsekének elhalálzásában nemcsak az ő bölcs kormányzása alatt álló főegyházmegyéjét, nemcsak a magyar katolikus egyházat, de egész Magyarországot is.

Mint főpásztor igazi atyja, gondos öre volt annak a közel 650 ezer hívő léleknek, akiket az isteni gondviselés az ő főpapi gondjaira bízott. A hivek ezreinek könyei évtizedeken át fogják hinteni apostoli buzgóságu Császka érseknek a kalocsai főszékesegyházban örök nyugalomra helyezett tetemeire boruló márványlapokat.

Dr. Császka érsek mint magyar hazafi minden törekvését a magyarság, a magyar kultúra terjesztésére, megerősítésére irányította. Ki ne tudná, mennyire iparkodott ő még mint szepesi püspök Szepességben előmozdítani a magyarosodás ügyét. Ezt a szent ügyet szolgálta ő kalocsai érsek korában is. Azon 13 éven át, melyet a kalocsai főegyházmegyében töltött, főleg a régi határörvidék nemzetiségi falvaiban és városaiban, a magyarság érdekében nagy tevékenységet fejtett ki. Zsabya, Tiszakálmánfalva, Mosorin, Ujvidék, Zombor és az egész délvidék az ő fejedelmi adományai templomok és iskolák felállításával hatalmas segítséget nyertek Császka érsekben. Ismeretes az is, mint lázadtak fel a szántovai sokacok e nemes szivü főpásztor ellen azért, mivel elrendelte, hogy a szántovai templomban ugyanannyiszor tartanak magyar

isteniszteletet, mint sokacul, s ha az érsek tevékenysége nem mindenütt jutott győzelemre, azt annak kell tulajdonítani, mivel a közigazgatási hatóságok nem részesítették mindenkor kellő támogatásban. A magyarság és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a királytól a belső titkos tanácsosi kinevezést a Lipót-rend nagykeresztjét, a vaskoronarend első osztályu keresztjét kapta. A magyar tudományos akadémia igazgató tagjává, Rózsahegy, Szabadka, Ujvidék, Zombor, Zenta városok diszpolgárukká választották.

Érsekségének idején kerek három milliót adott jótékony célokra. Fajs, Csengöd, Vadkert, Homokmérj, Szeremle, Szilágyi, Bácsujfalu, Palánka, Gyulafalva, Omorovica, Cservenka, Óbecse, Pokló, Baja, Filipova, Zombor tőle kaptak iskolákat, vagy templomokat. Szabadkának 80 ezer koronát adott legutóbb a tompai templom felépítésére. Nem csoda ezeknél fogva, hogy most halálakor egyáltalában nem maradt utána vagyon.

Szabadka gyásza.

Szabadkának kettős gyásza van, mert a nagyemlékeztü érsek Szabadkának nemcsak főpásztora, hanem diszpolgára is volt. Őbenne vesztette el Szabadka az idén harmadik diszpolgárát.

A tanács holnapi, szombati ülésén foglalkozik azzal, miképen adjon részvételnek kifejezést és miképen vegyen részt a végtiszlességen.

Tíz órakor tüzték ki az első gyászlóbogót a város székházán, melyet csakhamar követtek a többiek. A templomok, a plebániák, a nyilvános intézetek, a katolikus kör és a legényegylet, az önkéntes tűzoltók.

A Szent Teréz plebániára ma reggel egy ima érkezett, melyet a beteg főpásztorért kellett volna elmondani. Ekkor azonban már értesültek a súlyos veszteségről is. Tíz órakor kezdtek zugni Szabadka összes harangjai, hirdelve a gyászt.

A plebániákra mindez ideig hivatalos értesítés nem érkezett.

A katolikus kör, a katolikus legényegylet rendkívüli választmányi ülést tartottak, melyen a részvét módozatait állapítják meg.

Az önkéntes tűzoltótestület, melynek az érsek disztagja volt, a következő gyászjelentést adta ki:

A »Szabadkai Önkéntes Tűzoltótestület« mélyen megsomorodott szivvel jelenti feledhetetlen örökös diszelnökének, excellenciája Császka György kalocsai érsek urnak f. évi augusztus 11-én történt gyászos elhunytát. Áldás lebegjen porai fölött! Az önkéntes tűzoltótestület parancsnoksága.

A ravatalon.

Az elhunyt érsek holtteste ma délelőttig a halalos ágyon nyugodott az érseki lakosztály szalonjában. Teteme mellett egész éjjel imádkoztak.

A holttestet dél felé átvitték egy másik szobába, a hol dr. Petrik Ottó egyetemi tanár asszisztensei bebalzsamozták. Amíg ez tartott, a temetkezési intézet a szalonban diszras ravaltal állított fel a koporsó számára. A holttestet érseki ornátusba öltöztették s így tették a görög stílu alpakka koporsóba, melyet aztán az égő gyertyákkal s délszaki növényekkel diszitett ravatalra helyeztek.

A ravatal mellé örököül az Entreprise két huszárját állították. *Az elhunyt érsek holnap délutánig marad a budavári palotában ravatalon, ahal délután 6 órakor beszentelik s azután Kalocsára szállítják.* A beszentelésre dr. Kohl Medárd felszentelt püspököt kérték fel. Kalocsán a koporsót az érseki palota kápolnájában teszik közszemlére és innen hétfőn éjjel viszik a székesegyházba, ahonnan az eddigi megállapodások szerint 16-án, kedden délelőtt megy végbe rendkívül nagy gyászpompával a temetés.

Az elhuyt érseket a székesegyházban temetik el. A pápa a Mery de Val pápai államtitkár útján hozzá intézett kérés dacára, ma délig még nem küldte meg a halottnak az áldását. Ennek az oka valószínűleg az,

hogy az államtitkárnak, aki jelenleg Gondolofban nyaral, még nem tudták a Rómába érkezett sürgönyt kézbesíteni. A főpap haláláról szóló hivatalos értesítéseket a kalocsai főkáptalanság küldi szét, ilyenformán a részvétiratok is odaérnek.

Császka érsek halála után fél órával *Wekerle* Sándor v. b. t. t. már megjelent a gyászházban s kifejezte a részvétét a családtagoknak. Herceg Lobkovitz Rezső hadtestparancsnok táviratilag kondoleált; *Városvy* Gyula székesfehérvári püspök, akit a legbensőbb barátság fűzött a megboldogulthoz, állandóan a halott mellett van.

* * *

A temetés, minden valószínűség szerint, kedden reggel lesz.

A pápa áldása még nem érkezett meg. A többi sürgönyöket és konvencionális részvétiratokat is a kalocsai főkáptalansághoz küldik.

Az októberi politika.

(Sejít tudósítónktól.)

Budapest, 1904. aug. 13.

A tegnapi nappal tért pihenőre a képviselőház, a politikusok elméjét azonban máris az őszi kampány foglalkoztatja.

A kormányról tudjuk, hogy mindenekelőtt az 1905. évi költségvetést tárgyalatja le és csak azután tér rá a gazdasági kérdések törvényhozási elintézésére, majd pedig a véderőtörvény reformjára és a 450 milliós rendkívüli hadi kölcsönre kerül a sor.

A mi az ellenzékét illeti, próbálkozik ugyan szervezkedni, de nem tud. A kártyát Bánffyék, Eötvösök keverték, az adnttot azonban nem tudták kivágni. Ellenzéki koalíciót kíséreltek meg, de nem sikerült, mert nem tudtak egységes alapot teremteni. De nem tudták az egyes ellenzéki pártokat egymás iránt érzett ellenszenvből sem összeharmonálni. Ugronék nem akarnak Kossuthékkal együtt haladni, Kossuthék pedig a néppárttal nem, a nemzeti párt pedig Bánffyék iránt érez ellenszenvet. Aztán a Kossuth-párt önnönmagával sincsen tisztában. A hetvenhárom

LEVÉLPAPIROK

NÉVJEGYEK

FALRAGASZOK

MEGHIVÓK

LEVÉLBORITÉKOK

Jutányos árban
és inos kivitelben
készíti

Kladek és Hamburger könyvnyomdája

Szabadkán
Batthyány-utca
3. szám.

BÁLI JEGYEK

ÜGYVÉDI ÉS KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

BÁLI MEGHIVÓK

tagból álló párt tíz felé húz. És számolni kell Polonyi Gézával is, aki bizony sohasem fogna harcolni egy táborban *Eötvös* Károlyllyal.

Ha lesz harc az ősszel, úgy az csak guerilla csatározás lehet, mert annyi gondolkozásra, érzületre különféle elemet egységesíteni egyszerűen lehetetlen. De nagy hajlandóság sincs rá. Hisz az appropriacionális vitánál Bánffy Dezső báró felszólította az ellenzéket, hogy az őssze egyesüljön. A felszólításra azonban az ellenzéki mezőnyök meg sem moccantak és *Olay* Lajos helyeselt csupán.

E héten még a néppárton házi mosás lesz. A néppárt holnapra, szombatira értekezletet hívott egybe *Zmeskál* Zoltán közbeszólása dolgában. A párt pap tagjai Czernoch János, Molnár János, Trubinyi János, Ernszt Sándor, mindmegannyi esztergomi egyházmegyei áldozár, *Zmeskálnak a pártból kiközösítését akarják*. Sürgönyileg a fővárosba hívták *Rakovszky Istvánt* is és instrukcióért folyamodtak a pestmegyei birtokán karlszbadai kurát használó *Zichy Nándor* grófhhoz.

És ez lesz talán most nyáron az utolsó pártpolitikai mozgalom.

A közoktatásügyi bizottság ülése.

A közoktatásügyi bizottság ma délelőtt ülést tartott *Bóbits József* dr. kultúrtaácsos elnöke alatt, melyen egy fontos tárgy fölött mondott véleményt. *Ez az egyfolytában való tanítás a helybeli főgymnasiumban*.

Felterjesztést intézett ugyanis a főgymnasium igazgatósága az iránt a miniszteriumhoz, hogy a helybeli főgymnasiumban egyfolytában tartsák meg az órákat. A miniszter a felterjesztést véleményezés végett leküldte a tanácshoz, mely a közoktatásügyi bizottságnak adta ki.

A közoktatásügyi bizottság egy szavazattöbbséggel azt indítványozta, hogy maradjon meg a délelőtti és délutáni beosztás, mert ezt tartja egyedül helyesnek. Az egyfolytában való tanítás kimeríti a fiatalságot, s a mi életviszonyaink között lehetlenné teszi, hogy a fiu a családdal ebédeljen. Azaz úgy pedagógiai, mint erkölcsi szempontból ellenezte a főgymnasium felterjesztését a tanításrend megváltoztatására vonatkozólag.

A második tárgy *Lucsics Jásó* ludasi plébános kérvénye volt aziránt, hogy neki mint hitoktatónak fuvardíj fejében adjanak 400 forintot.

Tekintettel arra, hogy elődje is részesült e 400 forintban, s hogy az iskolák szaporodtak a tanyákon, s hogy a tanításért a felelősség kizárólagosan *Lucsics Jásót* terheli, a közoktatásügyi bizottság a 400 forint megszavazását javasolja a tanácsnak.

BAJAI HIREK.

— Saját tudósítónktól. —

Baja, augusztus 11.

— **A bajai polgármester szabadságon.** Dr. *Hegedűs* Aladár polgármester hat heti szabadságát a napokban megkezdte és ezt Balaton-Füreden tölti el. Távollétében Erdélyi Gyula főjegyző helyettesíti.

— **A bajai főgymnasium új igazgatója.** A Fülker Gusztáv elhalálása folytán megürült bajai fő-

gymnáziumi igazgatói állásra a zirci apát mint kegyúr, dr. *Werner* Adolf egri tanárt nevezte ki, aki állását a napokban foglalja el.

— **A bajai színház, ez az évek óta vajudó tengeri kigyó, mint tudostónk írja** — még mindig nagyon messze áll a megvalósulástól. A tanács immár számos stilszerű és a város pénzügyi viszonyainak megfelelő tervet terjesztett a közgyűlés elé, de az a töméntelen sok idea, mely a közgyűlésnek csaknem minden egyes tagja részéről felszínre vettek és az a végletekig menő gondosság, melylyel a városi hatóság ezt a kérdést minden számbavehető faktor meghallgatásával megoldani akarja, egyre hátráltatja a színháznak már égetően sürgőssé vált ügyét.

A legutóbbi közgyűlésen a bajai Ferencendiek kertje mellett, a város legszebb helyén elterülő nagy területet megközelítőre és most az a közóhaj, hogy a színház oda kerüljön.

Ez a terv foglalkoztatja most élénken a bajai közvéleményt, mely már megbarátkozott azzal a szomorú tényvel, hogy az idén Bajának nem lesz színésze.

— **Az iskolai év kezdete a bajai főgymnáziumban.** Mint levelezőnk írja, a bajai főgymnáziumban f. é. szeptember 1. 2 és 3. napjain történnék majd a beiratások. Augusztus 30-án tanári előértekezlet tartanak 31-én pedig a felvételi és pótlóvizsgálatokat tartják meg. Tandíj egy iskolai évre 48 korona. Az intézetben a jövő tanévben rendkívüli tárgyként a francia nyelvet, gyorsírást és szabadkézi rajtot, valamint a vivást is fogják tanítani.

Szerbiai felfordulás.

— Saját tudósítónktól. —

Zimony, aug. 12.

Szerbia látszólagos nyugalma izzó parázst takar. Minden hír, mely Szerbiából világot lát, félig meddig megbizhatatlan.

A koronázás ünnepélyében látják a viszonyok konszolidációjához az első lépést, csak hogy a koronázás időpontját maga a nagy tömeg minél távolibb időpontra akarja kitolni.

A nép hangulata mindinkább a koronázás ellen tör. Egy új párt alakult, melynek esze ágában sincs, hogy a koronázás elleni hangulatot titkolja. *Ez a párt a néppárt.*

A sajtóban nap nap után cikkek jelennek meg, melyek a mostani drágaságra és inséges esztendőre hivatkozva, lehetetlennek tartják, hogy a népet megterhelve még jobban elszegényítsék. A közhangulat is az volt, hogy azért ne tüzzék ki határozottan a koronázás napját, mert ez az esztendő nagyon inséges s így az országnak minden felesleges kiadástól tartózkodnia kell. *Ezen felesleges kiadások közé számítják a koronázás költségeit is.* Mikor azután a tegnapielőtti minisztertanács a koronázás határnapjául szeptember 21-dikét tűzte ki, a hivatalos sajtó azon állítással iparkodott lecsen-

desíteni a közvéleményt, hogy a király, tekintettel a nyomorra, maga is a koronázás elhalasztása mellett volt s csakis a minisztertanács akaratára előtt hajolt meg.

Az ujonnan alakult néppárt különben a jelenlegi kormányforma ellen is harcot folytat. Pedig e párt fontossággal bír már csak azért is, mert az élén a hadügyminiszter: *Vassics* tábornok és *Kurtovics* milliomos állanak.

Sőt nagyon különös és fontos jelentősége van annak is, hogy a király két titkára: *Nenadovics* és *Balagzsics* dr. is beiratkoztak újabban a néppárt kötelékébe. Csakhogy maga a néppárt azt hiszi, hogy e két tagnak titkos megbízatása van a kormány részéről. Ezt a véleményt terjesztik a néppárt vezetői is, akik a Karagyorgyevicseknek nem épen a legjobb barátai.

Nagy nyugtalanságot kelt még a következő körülmény is. Belgrádban mindenki tudja, hogy az orosz cár kijelentette, miszerint mindaddig, míg a királygyilkosok büntetésüket el nem nyerik, nem akar érintkezni az udvarral. Most feszült figyelemmel lesik Belgrádban, miképen képviselik majd magukat az orosz cár és a magyar király, aki tudvalevőleg megvetésének adott kifejezést, koronázáson.

Szerbiában azok a körök, melyek a szent-pétervári udvarral érintkeznek, tudják, hogy a cár nem nagyherceggel — amint szokás volt eddig — hanem csakis egyszerű diplomáciai képviselőjével képviselteti magát a koronázási szertartáson.

HIREK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig. Va árnapp délelőtt 9-től 12-ig.

Augusztus 13. Leányok bálja Palicson.

Augusztus 14. A nyomdászok szakegylete tánczvi álma a városligetben.

Augusztus 14. Népiünnepély kirándulással Kamaráson.

Augusztus 20. A cipészek szabadkai szakegyletének mulatsága a Hungáriában.

Szeptember 3. A szabadkai magyar asztaltársaság szüreti mulatsága a városligetben.

Szeptember 3. A máv. szolgaszemélyzetének bálja a Polgári szálloda kerthelyiségében.

Országos vásárok. Temeváron augusztus 11-15-ig. Nagybecskerekben augusztus 11-14-ig.

— **Széchenyi Viktor köszönete.** Az önkéntes tűzoltó testület Széchenyi Viktor grófot, a magyar országos tűzoltó szövetség elnökét disztagjává választotta, s a diszokmányt fel is küldte neki. Ezt Széchenyi Viktor gróf a következő levélben köszönte meg:

»Nagyságos *Vermes Béla* parancsnok urnak Szabadka.

Vettem abbéli szíves értesítését, hogy a szabadkai ö. t. testület örökös disztagjává választott.

Midőn ezen meg nem érdemlett fölötte megtisztelő kitüntetésért meleg köszönetet mondok, egyszersmind kérem, hogy legyenek meggyőződve, miszerint ügyüket tehetségem szerint a jövőben is lankadatlan buzgalommal szolgálandom.

Nagyságodnak kitünő tisztelettel bajtárs híve: gróf Széchenyi Viktor, a magy. tűzoltószövetség elnöke.

— **Felmentett anyakönyvi felügyelő.** Tisza István belügyminiszter ma leiratban értesítette a polgármestert, hogy *Berzeviczy* Gyula szabadkai anyakönyvi felügyelőt ezen állásától augusztus hó 15-ikétől fogva fölmentette, s a további felügyelettel a polgármestert bizza meg.

— **A katonák bevonulása és szabadságolása.** A hadügyminiszter az ujonczok bevonulásáról és a törvényes szolgálati időt kiszolgált katonák szabadságolásáról rendeletet adott ki. A miniszteri rendelet értelmében az összes csapattek és intézetek ujonczai október tizedikén vonulnak be. A egyéves önkénteseket és a haditengerészet ujonczait október harmadikára fogják behívni. A póttartalékosokat nyolczheti kiképesre vonják be. A katonai területi parancsnokságoknak azonban joga van a gyalogság, vadászcsapatok és a vártüzérség póttartalékosait — hogy ha az elhelyezési viszonyok úgy kívánják — 1905 tavaszára behívatni.

— **Eljegyzés.** Dr. *Costán* Miklós a szabadkai kir. törvényszék bírása eljegyezte *Havas* Elvira úrhölgyet.

— **Halálozás.** Városunk egyik ősrégi bunyevác családjának nesztora *Sztipics* Lázár hunyt el ma reggel 92 éves korában. Mint tekintélyes vagyon ura, állandóan helyet foglalt a törvényhatósági bizottságban és egyenes gondolkodás módjával, kitünő ítélőképességével közbecsülést vívott ki magának. Utolsója volt azoknak a régi bunyevác polgárainknak, akik a klasszikus műveltség megismerése után vonultak az eke szarva mögé, hogy az ősi vagyont tovább fejlesszék. Elhunytát négy gyermeke, számos unoka és dédunoka gyászolja. Temetése holnap délután 5 órakor lesz.

— **Katonazene az Otthonban.** A háziezred kitünő zenekara holnap, szombaton este a következő változatos programmal tartja zeneestélyét az Otthon kávéház helyiségében: 1. Soupée: Nyitány a „Szép Galathea“ operetéből. 2. Strauss: „Művészet“ keringő. 3. Verdi: II. Finale „Aida“ operából. 4. Bohni: „Szeretsz?“ dal, szárnykürt szóló. 5. Fučík: „A kuruc világból“, magyar ábránd. 6. Lehar: Egyveleg „A drótostót“ operetéből. 7. Nehl: „Cigánydal.“ 8. Stern: „Forinyák induló.“

— **Különvonat a vásárhelyi kiállításra.** Nagy érdeklődés kíséri a szomszéd *Hódmezővásárhely* város vásárnapp megnyitandó kiállítását, mely amellet, hogy az ipari részén szép látványosságot nyújt, a város iparának fejlődéséről, a gazdasági részén kiváló tanulságok szerzésére ad alkalmat. A kiállítás igazgatósága a legmeszebbmenő módon gondoskodott arról, hogy a vidéki érdeklődők kényelemben utazhassanak és külön vonatok indításával különösen a Szeged felőli összeköttetés hiányait teszi elviselhetőbbé. Így abból az alkalomból, hogy e hó 15-én hétfőn Szabadkáról jeleztek egy nagyobb kiránduló csapatot, a reggeli vonat-hoz csatlakozásul 8 óra tájban külön vonatot rendelt a kiállítás vezetősége.

— **Talált pénztárca.** A Bajáról ma délután Szabadkára érkező személyvonaton *Joó* Albert egy pénztárca-t talált, melyben 60 korona készpénz volt. A káros a pénzt átvehette a szabadkai vasuti állomásfőnöki ségnél.

— **Hangverseny a Csupor-émlék javára.** Óbecsén e hó 20 án nagy-szabásu hangversenyt rendeznek a Csupor-émlék céljaira.

— **Tüzeset.** Ma reggel 3/4 órakor Tikviczky Alajos tulajdonát képező III. kör Töltés utcai házában ismeretlen okból szobátüz keletkezett, mely a háztulajdonos egyik szobájában néhány butodarabot rongált meg. A gyorsan kivonult mindkét rendbeli tűzoltók a tüzet csakhamar elfojtották.

— **Hirtelen kalál.** Az életével fizetett meg Kravanek Mihály foglalkozás nélküli egyén ma délelőtt azért, mert a nagy hőségben sokat talált beszédni a törkölyből. Amint kijött a Bercsényi utcában levő kocsma-helyiségből, nem birt többé magával és ledőlt az egyik fa árnyékába hűsölni. Félóra elteltével az arra járók figyelmessé lettek a mozdulatlanul fekvő emberre és mikor látták, hogy hullával van dolguk, azonnal hívták a mentőket, akik beszállították a zentai temető hullaházába. Holnap boncolja a rendőri hatóság a halálok megállapítása végett.

— **Anyakönyvi hírek.** Halottak: Bonanél István 5 hét, Péics Teréz 3 év, Horvát György 60 év. Eljegyzés: Dr. Costán Miklós Havas Elvirát, Szkenderovits Pál Péricsics Jozseffát, Chrukovits Antal Pertics Druminikát.

— **A metrologia intézet jelentése.** (Budapest, 1904. aug. 12.) Változékony idő várható, helyenkint csapadékkal és zivatarral, hőszűréssel.

Megmentették a tűzhaláltól.

Tűzoltóink dicsősége.

Ma délelőtt 11 óra felé tüzet jelzett a toronyór. A Töltés-utcában gyulladt ki egy ház, mely a közgazdasági bank tulajdonát képezi.

A ház nádfedeles volt. Tömve volt a padlás elárúsításra szánt szalonnával, élelmiszerekkel. A pincében petróleum-készlet volt.

Tűzoltóink a jelzés után néhány perc múlva a helyszínén termettek. Az oltás nehezen ment, mert a víz a szomszédos házak kutjaiból csakhamar kifogyott. De ennek dacára is sikerült a közvetlen szomszédos nádfedeles házakat roppant ügyességgel megmenteni.

Mikor az égő nádfedél lecsuszott, minden bejáratot elzárt és rettentetes forróságot, füstöt lövelt ki. Egy asszony ekkor kezdett jajgatni, hogy az ura ben van a házában, melyből a lecsuszamlott égő nádron keresztül lehetetlen volt a menekvés.

A veszélyre *Vencel* Lajos tűzoltó-parancsnok intézkedésére *Petonszky* Ferenc és két tűzoltó az égő nád falat kezdte áttörni és saját életük kockáztatásával hatoltak a házába, s hozták ki onnan a már fuldokló embert, akinek az udvaron az első segélyt *Schnier* György dr. adta.

Tűzoltóink ügyességének fényes bizonyítéka az is, hogy a lángok közepette is sikerült a pincében levő petróleum készletet a felrobbanástól megmenteni. A háznak csak a csupasz falai maradtak meg.

Sakkverseny.

A verseny negyedik fordulójáról a következőkben számolunk be:

Sztrokay-Sáfrán francia védelmében utóbbi durva elnézése folytán 30 lépésben nyert.

Hasonló elnézéssel vesztett tisztelet Matievics Zambelly ellen s így csak 33 lépésig tarthatta játszmáját.

Érdekesen folyt le a Brenner-Salamon parthie. Brenner ügyes támadó játékos s támadásával végéreményül 2 gyalog előnyt szerzett, amivel meg is nyerte a játékot.

A mai nap érdekessége a Grüner-Vajda parthie volt. Szabálytalan nyitással mindketten biztos állásba kerültek. A mindkettő részéről korrektil vezetett játszma vége felé Grüner gyalogot nyert. Ily állás mellett hagyták abba 4 órai küzdelem után a játszmát.

A versenyzők állása ez: Grüner 3 (1), Vajda 2 (2), Zambelly 2 (1), Brenner, Sztrokay 2—2, Matievics, Salamon, Sáfrán 1—1.

A háború.

A port-arturi orosz flotta kitérése és csatája a japán hajóhaddal képezi most az érdeklődés tárgyát. Magára a kitérésre csak az a megjegyzésünk hogy Port-Arturban nagyon rosszul állhatnak a dolgok, ha már az orosz hajóhadnak nincs más reményesége a szabadulásra, mint ez a halálugrás. Igaz tehát a japánok ama állítása is, hogy Port-Arturt akkor foglalják al amikor akarják.

Ma a következő táviratok érkeztek a fővárosba:

London, aug. 12.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Csifuból: Japán torpedónaszádbombolók az éjjel eloltott lámpákkal vonultak be a kikötőbe és egyegyed mérföldnyire állottak meg a Recsicsni nevű orosz torpedónaszádbombolótól. Reggel 4 órakor a japánok megszállták puskatüzzel a lefegyverzett hajót, miközben egy orosz megsérült. Néhány orosz partraugrott. Napfelkelkor látni lehetett, a mint a japán torpedónaszádbomboló az orosz hajót vontatva elhagyta a kikötőt, miközben a többi torpedónaszádbomboló követte azt. A japán konzul arról biztosít, hogy a japánoknak nem volt tudomásuk arról, hogy a Recsicsni le volt fegyverezve.

London, aug. 12.

A Reuter-ügynökség arról értesül Csifuból mai kelettel, hogy az Askold és Novik nevű cirkálók, valamint két torpedónaszádbomboló ma a csintai kikötőbe érkezett.

TÁVIRATOK.

Orosz trónörökös.

Budapest, aug. 13. Pétervárról jelentik, hogy az orosz cárnéknak ma fia született. A birodalomban leirhatatlan az öröm afölött, hogy trónörökös született.

Szapáry reaktiválása.

Budapest, aug. 12. Szapáry László gróf tegnap hazaérkezett. Szapáry gróf egyelőre édesanyja birtokán időzik, de néhány nap múlva Budapestre jön. A volt fiúmei kormányzó és a szenzációs Dienes-affér hőse állandóan Budapesten marad és közgazdasági téren kifejtendő tevékenységgel iparkodik feledtetni a multat. Szapáry László gróf reaktiválása érdekében különben oly n magasságból is ejtettek szót, aminő a magyar trónörökösé.

A vatikán és a franciák.

Budapest, aug. 12. Párisból jelentik: A Petite Republique határozatot közöl és felszólítja az összes köztársasági pártiakat, hogy járuljanak hozzá aláírásukkal, hogy Franciaország katolikusainak nemzeti abdikációja ellen tiltakozzanak a pápánál és a parlamenttől a köztársaság világiasítását követeljék. Hír szeriet a kérést a kamarához a szabad gondolkodók csoportja juttatja e célból rendezendő monstre tüntetés után.

Egy jószágigazgató halála

Budapest, aug. 12. *Bottka* Ottó, a báró Wodianer-féle gyomai uradalom nyug. gazdatisztje, hosszas betegeskedés után életének 47. évében Budapesten elhunyt. Neje, született Beöthy Irma és nagyszámú rokonság gyászolja.

Hatósági pékműhelyek.

Budapest, aug. 12. A fővárosi tanács ma délben tartott ülésén elhatározta, hogy a hatósági pékműhelyeket sürgősen felállítja.

SZÍNHÁZ.

A délvidék színikerület új igazgatója. Ifj. Polgár Károly kitünő társulatot szervezett, amelyvel még e hónap folyamán bevonul kerülete állomáshelyére, Zentára. A társulat csupa elsőrangú művészi erőkből áll, akiket Polgár a fővárosi és vidéki színházak legjobb tagjai közül választott össze. Ezek: Satori Paula, H: Lévai Berta, Kormos Ilonka, Gaál Rózi, Paap Ilonka, Szilágyi Etel, Barna Jolán, Balla Etel, Fenyéri, Hunfi, Sik, Irsai, Kiss, Hatvani, Deréki, Szatmári, Borsódi, Gózon, Virányi, Kocsis és az igazgató. Polgár művészgárdáját saját zenekarral egészítette ki, melynek élén Kovács Mihály karmester áll. A megnyitó előadásra Hervay Frigyes irt prólogust, amelyben az egész személyzet résztvesz. Az első napok műsorán a fővárosi színházak legsikerültebb újdonságai szerepelnek. A társulat állomáshelyei: Zombor, Lugos, Nagybecskerek, Zenta és Nagykikinda.

SPORT.

Sport egyesületünk kettős versenye. A szabadkai Sport Egylet la-un tennis osztálya f. évi. Aug. hó 14—15-én Palicsra a sport telepen tartja 4-ik országos versenyét, melyre ez ideig is nagy számmal érkeztek nevezések. A versenyek serrendje: 1. Férfi egyes. 2. Női egyes. 3. Vegyes páros. 4. Egyes térelőny. A nevezések f. hó 13-án déli 12 óráig küldendők be a Szabadkai Sport egylet művezető címére Szabadka központi elemi iskola. A versenyek mindkét nap reggel pont 7—9-ig és d. u. 5—7 óráig tartanak. Belépti jegy: Ülőhely 1 kor. állóhely 40 fillér. Jegyek előre válthatók a palicsi pénztárnál és a palicsi Sporttelepen a tennispálya alkalmazottjánál.

Ugyancsak f. hó 14-én Szegedre fog átrándulni a sport egylet kerékpár osztálya, hogy ott részt vegyen az országos kerékpár versenyeken. Mint értesülünk valószínűleg győzelemre fogják vinni a sport egylet színeit, különösen Szilberleitner József bajnok és a három Martinz testvérek. Megemlítjük hogy a mótoros bicikli versenyekben is képviselve

lesznek a sport egylet színei Aradeczky Sándor és Szilberleitner József által.

Foothball mérkőzés. A Ferencvárosi Torna Klub, e kiváló férfiak bajnoki csapatával fog mérkőzni a Bácska szabadkai club f. év augusztus 15-én, hétfőn d. u. fél 6 órakor a zombori uti pályán. Ritka élvezetet fog szerezeni az agilis Bácska ezzel a mérkőzéssel a sport kedvelő közönségnek, mert a bajnoki csapatnak kitünő játékában gyönyörködhetik. A mérkőzés mindvégig érdekes lesz, mert ismerve a Bácska jó hírű és most szorgalmasan dolgozó csapatát, minden erejét latba veti, hogy az előző évek eredményéhez hasonlóan végezzen. (F. T. C.—Bácska mérkőzés 1902-ben 1:0; 1903-ban 3:2 végződött F. T. C. javára.) A Bácska csapatösszeállítása a következő: Kosztics, Milassin, Gruber, Frank Andor, Hegedűs József csatárok, Konez, Kocsis, Mátrai fedezetek, Marosi István, Kozla háttvédek, Stametz Kapus Kényelmes ülőhelyekről gondoskodva van. Buffet, hideg ételek és italok a pályán kaphatók. Bővebb értesítéssel a falragaszok és a klub vezetősége szolgál-nak.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági hét.

A Mercur bank és váltóüzlet részvénytársaság jelentése.

A gabonaárak emelkedéséhez fűzött fejtegetéseink az egész vonalon érvényesültek. Azon malmok részvényei, melyeknek a gabonaárak emelkedéséből legtöbb hasznuk van, jelentékenyen emelkedtek s az általunk első helyen említett pesti hengeralmi részvények két nap alatt 820 koronáról 920 koronára, tehát 100 koronával szűktek fel.

Valószínű, hogy általánosságban szilárd irynyat nélkül ez az emelkedés nem állhatott volna be. Minden háboru ellenére és dacára annak, hogy az ultimó igényeire való tekintettel a pénz is megdrágult valamivel, az értéktözsde irányzata szilárd maradt s többé-kevésbé valamennyi részvénynek árfolyama emelkedett.

A vezető szerepet természetesen a helyi papírok vitték s ezek közül a malomrészvényeken kívül a bankrészvényekben volt a legnagyobb üzlet. A pesti magyar kereskedelmi bank félévi mérlege sejtteni engedti, hogy azok a kombinációk, melyeket a multkoriban a Magyar Általános Hitelbank félévi mérlegéhez fűztünk, helyesek lesznek. Erre vall egyébként az a csendes, de annál intenzívebb érdeklődés, a mely a hitelbank részvényei iránt nyilvánul és ha ez a részvények árfolyamán mindeddig kifejezésre nem jutott, úgy ez leginkább az igen csendes üzleti forgalomnak tudható be. Az érdeklődés előterében azonban a Magyar Általános Hitelbank részvényei állanak s az e hónap közepe táján nyilvánosságra kerülő félévi mérleg alighanem hozzáfognak járulni ahhoz, hogy a részvények magasabban értékeltesenek.

Az utóbbi napok tünete a biztosító részvények tulajdonosai körében keltettek aggodalmat. A piacra kerülő áru nyomta ugyan az árfolyamokat, mindazonáltal a hanyatlás nem volt nagyobb méretű. A magyar biztosító

ntézetek jól szervezett viszontbiztosítások révén risikójukat nagy mértékben csökkentik, holott ezzel szemben tapasztalati tény, hogy a gyakori tüzesetek a biztosítási üzlet fejlesztésére nagyon is alkalmasak.

A pénz aránylagos olcsósága a befektetési piacot is megélénkítette s az olcsóbb 4%-os fix kamatozási papírok közül a 4%-os fővárosi kölcsönkötvények voltak keresettek. A sorsjegy piacon kevés az üzlet, de szilárd az irányzat s a nagyobb sorsjegyek fokozatosan emelkednek.

Helyi gabonaárak.

Igen élénk kínálat és megfelelő vételkedv mellett forgalomba került ma 1000 mtm. buza 10.20—10.30 koronás árban.

Jelentékeny forgalom mellett rozsnt 7.70, zabot 6.50 és árpát 7.— koronáért vásárolták.

Tengeri gyöngén volt kínálva és csekély mennyiség 7.50—7.80 koronáért kelt el 50 krgként.

Budapesti gabonatorzsda

Kálnoky és Simon gabonakereskedő cég tudósítása Aug. 12. —

Déli zárlat: Buza ápr.-re 10.70.—10.69, buza máj. 1904. —, buza okt. 10.50—10.49, rozs ápr.-ra —, rozs májusra —, rozs okt.-re 8.22—8.21, zab májusra —, zab —, zab okt.-re 7.20—7.19, teng szept. 1904. 7.30—7.29, tengeri aug. 7.27—7.26, teng. máj. 1905. 7.29—7.27, tengeri —, repce —, repce aug. 10.15—10.15

REGÉNY CSARNOK.

A POGNEBINI HŐS.

Írta: Sienkiewicz Henrik. 35

Juszt a városban volt és egy okmányt fogalmaztatott, előbb azonban Magda a plébánoshoz ment tanácsért. De mit lehetett ebben az esetben tanácsolni? A plébános azt mondta, hogy a határidő rövid, a kamatok nagyok és nagyon sajnálkozott, hogy Jaczinszki ur nincs otthon, mert ha otthon volna, talán segített volna. Csakhogy Magda nem várhatott, hogy a tehenét adják el, így tehát el kellett fogadnia Juszt feltételeit. Száz tallér kölcsönt vett föl, kétszer annyit, mint a büntetés, mert hiszen otthon is szüksége volt a pénzre, hogy a gazdaságot vezethesse.

Bartek, akinek az okmány fontossága miatt szintén alá kellett írnia a nevét, megtette azt. Emiatt Magda maga járt nála a börtönben. A Gyöző nagyon nyomott lelki állapotban és beteg volt. Még egy panaszt akart írni, hogy elmondja a vele történt igazságtalanságot. De ez a panaszt is elutasították.

A pozeni ujság cikkei a kormányt nagyon kedvezőtlenül hangolták iránta. Nem csoda tehát, ha ezt Barteket egészen lesújtotta.

„Most már egészen tönkre megyünk,” mondta a feleségének.

„Igen, egészen,” ismételte Magda. Bartek valami fölött gondolkodni erőlködött.

„Nagy igazságtalanság történik velem,” mondta.

„Boege üldözi a gyereket,” szölt Magda.

„Nála voltam, megkértem, de kiszidott. Oh, most Pognebinben a németek vannak felül. Most senki is félnek.”

„Természetesen, mert a legerősebbek,” mondta Bartek szomorúan. „Egyszerű asszony vagyok, de anyit mondok: Az Isten erősebb.”

„Ő a mi reménységünk,” egészítette ki Bartek.

Egy ideig mindketten hallgattak, azután Bartek szólalt meg:

„Nos, mi van Jusztal?”

„Ha az Isten jó termést ad, akkor talán kifizethetjük. Talán a földesur is segít rajtunk, jól lehet ő maga is adósa a németeknek. Még a háboru előtt beszélték, hogy Pognebint el kell neki adnia, ha csak gazdagon nem házasodik.”

„És hamar haza érkezik?”

„Ki tudja! A kastélyban azt hiszik, hogy nemsokára feleségével együtt jön haza.”

„Te okos asszony vagy, talán akadsz valami mentő eszközre.”

„Ugyan mit eszeljek ki? Talán jószívvel fogadtam el Jusztól a pénzt? Hiszen a gunyhónk, a földünk, a telkünk már majdnem egészen az övé. Juszt jobb a többiekénél, de hiszen ő is csak a maga érdekeit tartja szem előtt, nem pedig az idegenek érdekeit. Nem lesz ránk tekintettel, amint-hogy másokat sem szánt meg. Azt hiszed, olyan ostoba vagyok és nem tudom mért nyomott pénzt a markomba? De hát mit csináljak?”

beszélt Magda összekulcsolt kezekkel. „Adj te tanácsot, ha okos vagy. A franciákat elbirtad verni, de mibe kezdesz, ha nem lesz tető a fejed fölött, ha egyetlen falat betevőd sem lesz?”

A gravelotti győző a fejéhez kapott. „A Jézus! Jézus!”

Magdának jó szíve volt; Bartek fájdalma megindította. Vigasztalni is kezdte nyomban.

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő:

DUGOVICHIMRE.

Laptulajdonosok: A Z A L A P I T Ó K.

Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

15649/904. szám.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a Felső Tompán tanyai iskola építésére az árlejtés f. évi augusztus hó 15-én d. e. 10 órakor a gazdasági ügyosztályban lesz megtartva.

Az egy koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlatok legkésőbb az árlejtés napjáig Szabadka szab. kir. város tanácsi iktatójában nyújtandók be.

Vállalkozók tartoznak 400 korona készpénzt vagy elfogadható értékpapírt óvadék gyanánt ajánlatukhoz csatolni.

Egyébb árlejtési feltételek a gazdasági ügyosztályban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Szabadkán, 1904. évi augusztus hó 11-én.

A városi tanács.

KULCSÁR vagy ISPANI

Kállást keres egy kis családdal bíró német ember ki már évek óta egy nagyobb gazdaságot valamint ennek számtiszttségét vezeti. Bizonyítványokkal szívesen szolgál.

Czim a kiadóban.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betűkből 6 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillér. Apró hirdetések fevértetnek a kiadóhivatalban Batthyány-utca 3 sz. - Apró hirdetések előre fizetendők.

A ki eladni kíván:

Butort,
Zongorát,
Bort,
Gyümölcsöt,

Gabonát,
Üzletet,
Műhelyt,
Lakást,

Üzleti helyiséget
Nyaralót,
Birtokot,
Házat,

vagy a ki

valamely állást betölteni kíván, legbiztosabban ér cél, ha igénybe veszi a

„Bácsmegeyi Napló”

kis hirdetési rovatát.

Bácsmegeyi Napló

ára 2 fillér kapható:

Vlg Zsigm. Sándor

könyv és papir kereske-

désében főtér.

Heumann Mór

könyv és papir kereske-

désében főtér.

Meznerles József

fűszer és csemege üzleté-

ben honvéd laktanya

mellett.

Tenner B.

dohány-tőzsde és iatár-áru

üzletében Kossuth-u.

Erdélyi D. és Társa

dohány nagyfőzsde

Kossuth utca.

Beck Sándor

fűszer és liszt üzlete a

törvényességgel szemben.

Herczl József

fűszer és liszt üzlete

Petőfi-utca sarkán.

Krécsi A. Nándor

könyv és papir kereske-

désében Deák-u

Gerber Jakab

dohánytőzsde és esztergá-

lyos üzletében Kosuth u.

Nojesek Géza

fűszer és csemege üzleté-

ben Damjanich és Ber-

csényi utca sarkán.

PALICSON

Menezel Mihály

fűszer és csemege üzle-

tében

Spitzer és Klein

fűszer és csemege üzle-

tében Rudics-u.

Kiadóhivatalunkoz inté-

zett levelek csakis bé-

lyeggel továbbíthatnak

Rózs. Érdeklődtem a 16. sz. szoba lakója iránt, de sajna, eddig még semmi biztosat nem irhatok róla. „Titoktartás.” 384.

Medál. Levél ma lett fel.dva. „Barna fért.” 385.

Tiiánia. Szives türelmét kérem „Juris.” 386.

M. Örömmel szolgált tegnapi látogatása, legyen szerencsénk többször. Komoly. 387.

Tanuló leányok felvétetnek Lederer Jozefa harisnyakötő üzletében Rédics-utca. 380.

Varró leányok állandó foglalkozásra és tanuló leányokat felvesz Barth Henrikné Eötvös-utca Ugyanott egy kisebb üzlet helyiség azonnal kiadó. 354.

Egy az épületfa- s terményüzletben mint eladó, a könyvvelben, magyar és német levelezésben teljes jártassággal bíró egyén ná am alkalmazást nyer Bizonylati másolatok alanti címnek küldendők be, melyek vissza nem adatnak Seiner Adolf, Hlevesmege. 379.

Segéd, Izraelita, nőtlen, a norinbergi és rövidáru-szakmából, ki nagyobb vidéki cégnél több évig működött, en gross üzletünk részére azonnal felvétetik. Magyar-német nyelvű ajánlatok fizetés megjelölésével és bizonyítványmásolatokkal Weiss és Dedovszky céghez Nagykanizsa intézendők. 378.

Eladó egy jó forgalmu gőz és szélmalom Cim a kiadóban. 338.

Kelebián 20 kapa csemege szőlő örök áron esetleg kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Cim a kiadóhivatalban. 113.

Széchenyi-téren egy jobb családnál jó házi koszt esetleg telj s ellátás jutányosan kapható. 377.

Ügyvédjelöltet keres azonnal belépésre dr. Hunwald Izidor, ügyvéd, Fehárgyarmaton 382.

Egy kereskedő segéd, ki feltétlen ügyes elado és kirendező, szeptember 1-ére alkalmazást kaphat Politzer Samu norinbergi, diszmű, játék és porcellán áru üzletében Kaposvárott. Ajánlatban kitüntetendő eddigi működés és igények. 383.

GÁZ- ÉS VILLANYOSILLÁR KIÁLLITÁS.

Nem kell többé Bécsbe vagy Pestre mennünk

GÁZ- ÉS VILLANYCSILLÁROKAT

vásárolni, mert **SZABADKÁN**

Mayerhoff F.

cégnél (Kossuth-utca) nagy választékban kapható

Szabad megtekintés. Nincs vásárlási kényszer.

Jutányos árak!

Bor eladás:

300 liter nagyburgundi vörös, 1200 liter kövidinka és rizlingi fehér bor literje

20kréte eladó.

Czim a kiadóban.

27 db 180 cm. hosszúságu teljesen ép tömör kész

tölgyfa lépcső

lépcsőház vagy pinczelépcsőnek alkalmas jutányosan kapható.

Czimet megmondja a kiadóhivatal.